

ВІСНИК ГРОМАДИ

газета про бізнес, який допомагає

Світовий лідер фінансового аудиту підтвердив прозорість Фонду: «МХП-Громаді» отримав аудиторський звіт від міжнародної компанії PwC стор. 2

«Скарбничка здоров'я» — дітям: Медики «Охматдиту» профілактично оглянули майже 300 дітей працівників птахофабрики «Оріль-Лідер» стор. 5

Клас безпеки і простір спорту, нові вікна та острівці сили. Як «МХП-Урожайна країна» разом з «МХП-Громаді» допомогли школам та садочку Сумщини стор. 6

«Файнозабіг» зібрав 275 тис. грн для ЗСУ. У Тернополі змагалися 670 учасників зі всієї України: військові, представники бігових клубів, олімпійці та корпоративні команди стор. 7

БЕЗ МІЦНОЇ ЕКОНОМІКИ — НЕ БУДЕ НАДІЙНОГО ТИЛУ

ЯКІ МЕСЕДЖІ ПРО ВІДБУДОВУ І БЕЗПЕКУ, ЗОКРЕМА ПРОДОВОЛЬЧУ, ПРЕДСТАВНИКИ МХП ДОНОСЯТЬ СВІТУ, ВЛАДІ, ІНШИМ БІЗНЕСАМ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ

Осінь 2023 року стала врожайною на форуми і конференції міжнародного та національного рівня, присвячені відбудові України, перспективам вітчизняного агросектору, забезпеченню продовольчої безпеки. Яке бачення мають експерти і менеджери МХП? Які виклики вважають найскладнішими і які надають пропозиції для їх подолання?

Третій президент України Віктор Ющенко та команди МХП і Фонду «МХП-Громаді» під час Форуму громад Вінниччини «Економічний план Перемоги»

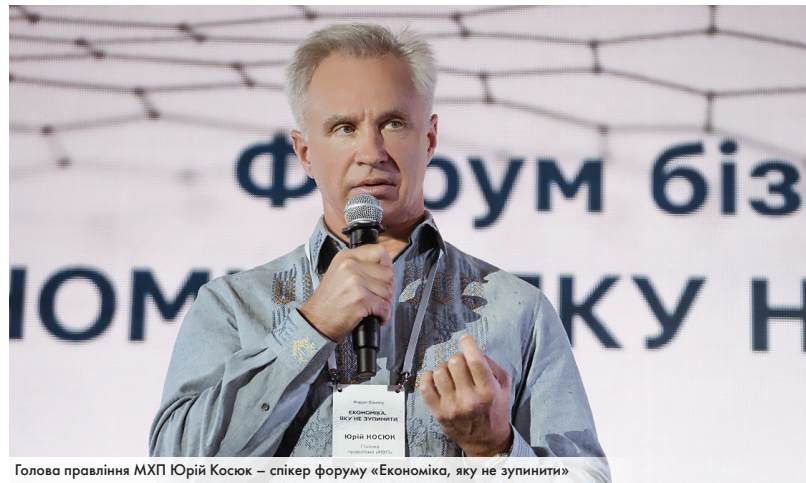
«ЕКОНОМІЧНИЙ ПЛАН ПЕРЕМОГИ» ВІД ВІКТОРА ЮЩЕНКА ТА ГРОМАД ВІННИЧЧИНИ

Третього жовтня відбувся Форум громад Вінниччини: «Економічний план Перемоги». Почесним гостем і одним із його ключових спікерів став третій президент України **Віктор Ющенко**. Спікери, а це чиновники, політики, економісти, бізнесмени та громадські діячі, говорили про економіку громад і України, оборону, співпрацю держави з бізнесом, бюджетні виклики, залучення інвестицій і грантів для місцевих громад. Третій президент України Віктор Ющенко наголосив: «В умовах війни на першому місці для економічної відбудови стоїть мілітарна економіка, і ми маємо гарну базу: гелікоптери, літаки. На другому місці — проблеми енергетичної безпеки, бо і ядерна, і газова, і вугільна галузі були орієнтовані на РФ, і це припинилося лише зараз. Тепер потрібно перевести українську енергетичну генерацію на іноземне паливо».

«Ми маємо пишатися нацією і бути максимально ініціативними. Світ сповнений можливостей, і треба використовувати потенціал нашого краю. Якщо у нас буде чіткий план відбудови — економічної, цифрової, медичної, освітньої, то матимемо успіх», — зазначив Віктор Ющенко.

Один з блоків дискусії був присвячений практичній допомозі громадам у вигляді грантових проектів. У межах

панелі виступила директорка Благодійного фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай**. Вона розповіла про постійні гранти Фонду для громад у більшості регіонів країни.

Голова правління МХП Юрій Косюк — спікер форуму «Економіка, яку не зупинити»

Місія Фонду — допомагати громадам організуватися для розв'язання соціальних, економічних, екологічних проблем.

«Зараз допомагаємо армії автомобілями, дронами, екіпіруванням. Також підтримуємо соціальні ініціативи громад. Фонд надає кошти на реалізацію проектів, що перемогли у щорічному конкурсі «Час діяти, Україно!» — за два роки ми підтримали 250 проектів у 12 областях. Спільно з Українським ветеранським фондом і Міністерством у справах ветеранів впровадили конкурс #Варто «Робити своє» — проект для підтримки мікробізнесу ветеранів і їхніх родин. За два роки ми допомогли 120 проектам, а 10 родин отримали гранти на 1–1,5 млн грн», — розповіла Тетяна Волочай.

«ПІД ЧАС ВІЙНИ ПРАЦЮЄ ТІЛЬКИ ОФЛАЙН-ЛІДЕРСТВО»: ТЕЗИ З ФОРУМУ В БІЛІЙ ЦЕРКВІ

«Економіка, яку не зупинити» — форум з такою назвою відбувся за ініціативи Київської обласної військової адміністрації в Білій Церкві. Учасниками заходу, крім численних урядовців, парламентарів і чиновників, стали понад 400 підприємців Київської області, зокрема і власники бізнесів, які були релоковані в регіон під час повномасштабного вторгнення.

Підприємці обговорювали відновлення та можливості розвитку економіки, залучення бізнесу до відбудови та стабілізації економічних процесів задля підтримки національної фінансової безпеки. Голова правління МХП **Юрій Косюк** також став спікером на заході.

У своєму виступі він говорив про принципи роботи МХП, якими радить користатися всім бізнесам:

- Під час війни працює тільки офлайн-лідерство. Лише власний приклад — перебування поряд зі своїми людьми — дозволяє гуртувати команду та вести її вперед. Керівник повинен бути разом з командою, в іншому разі — це фікція лідерства.
- Військові повинні відчувати, що бізнес — їхній надійний тил. Тил, який готовий забезпечувати необхідними засобами для боротьби з ворогом. А крім того, поки наші воїни захищають нас, ми повинні дбати про їхніх близьких людей, допомагати, підтримувати.
- Реінтеграція ветеранів — те, що має стати пріоритетом для будь-якого бізнесу. Коли воїни повертаються до цивільного життя, настає наша черга піклуватися про них. Економіку справді не зупинити, поки пам'ятаєш про людей — тих, хто її підтримує, та тих, хто її захищає.

Продовження на 2 стор.

Працівник МХП, ветеран Микола Гереженко

«МХП ПОРУЧ» — ПРОГРАМА РЕІНТЕГРАЦІЇ ВОЇНІВ ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ БУТИ НАДІЙНИМ ТИЛОМ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ, ПІДТРИМУВАТИ ВЕТЕРАНІВ ТА ЇХНІ РОДИНИ — МОРАЛЬНА І СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МХП

Наша вдячність захисникам та захисницям втілюється в дії — ми одними з перших в країні розробили комплексний підхід щодо підтримки військовослужбовців під час їх мобілізації та реінтеграції ветеранів після повернення і сьогодні презентуємо вам затверджену операційну модель програми «МХП Поруч».

Наша мета — забезпечити гідні умови для українських воїнів під час служби та після їх повернення до цивільного життя. Ми відчуємо відповідальність не тільки за колег, які стали на захист нашої держави, але й за тих, хто поруч з нами — родичів працівників, орендодавців МХП, жителів громад, де компанія має виробничі потужності.

Програма передбачає комплекс заходів, спрямованих на адаптацію, професійну підготовку (перепідготовку), психологічну реабілітацію, соціальне забезпечення ветеранів тощо. Задля успішної реалізації програми:

- функціонує програмний комітет, який визначає стратегію та методологію взаємодії з військовими та ветеранами,
- визначені експерти, які забезпечуватимуть реалізацію проекту через надання необхідної експертизи,
- створений Центр взаємодії з військовими та ветеранами, який відповідатиме за реалізацію програми на місцях. На кожному підприємстві є координатор, єдина вхідна особа для розв'язання проблем кожного ветерана та військового.

Центр взаємодії з військовими та ветеранами надає різнопланову допомогу. У разі потреби, забезпечує військових та ветеранів матеріально-технічними засобами, надає правову, медичну (у разі поранення), а також інші види допомоги. Також допомагає демобілізованим колегам реінтегруватися в цивільне, в тому числі робоче життя, пораненим — отримати необхідне лікування та реабілітацію. Рідним загиблих та зниклих безвісти працівників МХП організує надання психологічних та юридичних консультацій для отримання належних виплат від держави, а також у пошуках зниклих. Крім того, за допомогою можуть звернутися орендодавці або члени їхніх родин. Більше ніж 2300 мобілізованих працівників МХП та їхні родини отримують допомогу від компанії. У нас працюють понад 160 ветеранів, і програма їх підтримки охоплює не тільки працівників МХП, а й їхні родини та жителів громад, у яких працюють підприємства МХП.

Наприклад, демобілізований військовослужбовець Микола Гереженко працює завгоспом виробничого підрозділу в сільськогосподарському підприємстві холдингу МХП у селі Краснопілка на Вінниччині. Це робоче місце в МХП створили спеціально для нього, врахувавши фізичні можливості. Раніше він був різноробочим, але восени 2022 дістав складне поранення, що не дозволяє працювати фізично. На велику війну пішов добровольцем, а до того 2014 року брав участь в АТО.

◆ НОВИНИ

УКРАЇНА ОТРИМАЄ 100 МЛН ЄВРО ПОЗИКИ НА ВІДНОВЛЕННЯ МЕДИЦИНИ

Банк розвитку Ради Європи схвалив виділення 100 млн євро на відновлення системи охорони здоров'я та задоволення нагальних потреб у медичних послугах. Позика буде спрямована на підтримку проекту «Зміцнення системи охорони здоров'я та порятунку життів» (HEAL Ukraine), розробленого Світовим банком у співпраці з українською владою, що покликана об'єднати партнерів з розвитку. Фінансування дозволить посилити первинну медичну допомогу, підтримку мобільних бригад, які надають основні медичні послуги у постраждалих під час війни регіонах країни, а також у віддалених районах. Проект включає ремонт пошкоджених медзакладів та допоможе вирішити нові нагальні потреби у сфері охорони здоров'я, зокрема пов'язані з психічним здоров'ям.

З 1 СІЧНЯ ПІДВИЩАТЬ ПЕНСІЇ. АЛЕ НЕ ВСІМ

З 1 січня 2024 року збільшать виплати для певних категорій пенсіонерів. У 2024 році Кабінет Міністрів запланував індексацію пенсій. Зокрема, перерахують мінімальні та максимальні пенсії. З 1 січня 2024 року мінімальна пенсія в Україні збільшиться з 2 093 до 2 361 грн (+268 грн). Розмір максимальної пенсії 2024 року в Україні збільшиться з 20 930 грн до 23 610 грн (на 2 680 грн більше, ніж у 2023 році). Отримати максимальну пенсію у 2024 році зможуть державні службовці, працівники місцевого самоврядування, народні депутати, науковці. Водночас у 2024 році зросте тривалість страхового стажу, необхідного для виходу на пенсію за віком. З 1 січня 2024 року для того, щоб вийти на пенсію у 60 років, громадяни повинні мати як мінімум 31 рік страхового стажу. Ті, у кого після досягнення 60 років немає достатнього страхового стажу, матимуть право на пенсію в 63 роки при наявності стажу не менше 21 року. За наявності страхового стажу від 15 до 20 років, пенсійні виплати призначать в 65 років. Якщо ж у людини менше 15 років стажу, у віці 65 років вона буде мати право на отримання державної соціальної допомоги замість пенсійних виплат.

БЕЗ МІЦНОЇ ЕКОНОМІКИ — НЕ БУДЕ НАДІЙНОГО ТИЛУ

Продовження, поч. на 1 стор.

РОЗМОВА ПРО УКРАЇНСЬКУ ВІДБУДОВУ В ПОЛЬСЬКОМУ КАРПАЧІ

Безпека, відбудова України та боротьба з дезінформацією — під такими темами відбувся 32-й Економічний форум у Карпачі, що в південно-західній Польщі. Захід зібрав більш ніж п'ять тисяч учасників, а на понад 250 дебатів тема України займала ключове місце. Говорили про Україну після війни, перспективи членства в ЄС, імміграцію, боротьбу з корупцією та нові виклики.

Україну на форумі представляли багато відомих громадських діячів, голів міст, які постраждали від війни, економістів, журналістів та представників фондів й інституцій. Директорка Фонду «МХП-Громаді» Тетяна Волочай також взяла участь у події.

Під час свого виступу на панельній дискусії Тетяна Волочай озвучила п'ять ключових тез:

1. Українцям потрібна як негайна підтримка, так і системна, яка працюватиме на стійкість проектів у майбутньому.
2. Всередині країни люди та організації навчилися діяти в обох напрямках: оперативно реагувати на руйнування та вирішувати стратегічні завдання (будувати укриття, комплексно допомагати освітнім, медичним закладам, розвивати культуру).
3. З початку повномасштабної війни у нас виросла культура благодійності, що гарантує прозоре партнерство. Сотні організацій проходять аудит, звітуються за використання коштів, мають професійні команди.
4. Для збільшення ефективності допомоги Україні донорам важливо реалізовувати спільні проекти з локальними організаціями, бо вони найточніше можуть розповісти про запиту свого регіону.
5. Кожна міжнародна організація має зважити, який спосіб підтримки України для неї більш прийнятний. Але неодмінно допомагати — бо це місія, яка слугує досягненню миру та справедливості. «Нас вночі атакують ракетами, а ми зранку піднімаємо їхні уламки і йдемо працювати та робити зміни в своїй країні. І якщо ракета влучає в життєво важливі об'єкти або людей, ми в лічені години акумулюємося, щоб допомогти. Рятуюмо тут і зараз.

Голова правління МХП Юрій Косюк (у центрі) на Черкаському міжнародному економічному форумі

Нам немає коли плакати. Ми маємо бути зібраними. Маємо одною рукою відновлювати зруйноване, підтримувати постраждалих. Іншою — будувати майбутнє. Вкладати сили в системні проекти в освіті, медицині, культурі, економіці...

Так живуть з 24 лютого українці. Так живе наша команда Фонду «МХП-Громаді» Ми не обираємо. Обидві наші руки мають діяти. Допоки триває війна», — зазначила директорка Благодійного фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай**.

ЯК УНИКНУТИ КРИЗИ КАДРІВ? НА БІЗНЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ ШУКАЛИ ВАРИАНТИ

Бізнес-конференція «Ефективне управління агрокомпаніями» (LFM), що організовується асоціацією «Український клуб аграрного бізнесу» та агенцією USCAEvent, зібрала цього року на Київщині понад 5 тисяч учасників з 25 країн світу. Більш ніж 220 промовців намагалися спрогнозувати розвиток ситуації в агросекторі.

Без вирішення кадрового питання — це неможливо, переконана директорка Фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай**. Вона приєдналася до панель-

ної дискусії, в якій міркували про те, що може повернути працездатне населення в країну і як під час воєнного стану уникнути дефіциту кадрів. Бачення різних компаній виявилися альтернативними.

«На мій погляд, для людей так само критичними, як і гідна оплата праці, є спільні цінності. Наприклад, у нашій команді однією з таких цінностей є становлення національної ідентичності.»

Бо коли люди в колективі бачать, що компанія МХП разом з Фондом «МХП-Громаді» вкладаються в розвиток українського кіно, музеїв, видавництва книг — у них є відчуття незримого, проте

Заступник голови правління МХП, Голова Наглядової ради «МХП-Громаді» Юрій Мельник

потужної опори — з нашою країною все буде добре. А це додає віри в завтра, сил працювати, бажання бути причетними до свідомої спільноти», — наголосила **Тетяна Волочай**.

Позиція Фонду «МХП-Громаді» залишається незмінною: він забезпечує гідні умови праці, підтримує мобілізованих працівників і єднається спільними цінностями, візією та проектами. Тому у Фонді завжди готові до партнерства з організаціями, чий інтерес виходить за межі бізнесу.

ЕКОНОМІКА ВІДНОВЛЕННЯ: НАЙМАСШТАБНІША БІЗНЕС-ПОДІЯ НА ЧЕРКАЩИНІ

Голова правління МХП **Юрій Косюк** і заступник голови правління МХП та Голова Наглядової ради «МХП-Громаді» **Юрій Мельник** взяли участь у Черкаському міжнародному економічному форумі, де представники бізнесу, держави та громад обговорили економічні виклики воєнного часу та можливості їх подолання.

На дискусійних панелях обговорювали нові реалії бізнесу та економіку в умовах війни, а також реінтеграцію та реабілітацію ветеранів.

Юрій Косюк наголосив, що бізнес сьогодні є надійним тилом для військових та важливою складовою боротьби у російсько-українській війні. Бо саме український бізнес вміє будувати ефективні бізнес-моделі та має великий потенціал розвитку, зокрема, й на європейському ринку.

Також Юрій Косюк зазначив, що навіть в умовах війни варто розвивати напрям зеленої енергетики, оскільки це важливо як для ефективності ведення бізнесу та екології, так і з погляду планів євроінтеграції України.

Юрій Мельник зауважив, що важливим завданням бізнесу і його відповідальністю сьогодні є реінтеграція військових та допомога громадам і внутрішньо переміщеним особам.

СВІТОВИЙ ЛІДЕР ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ПІДТВЕРДИВ ПРОЗОРІСТЬ ФОНДУ

«МХП-ГРОМАДІ» ОТРИМАВ АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ ВІД МІЖНАРОДНОЇ КОМПАНІЇ PwC

PwC Україна є учасницею міжнародної мережі PwC, яка працює у 155 країнах. Компанія існує більш ніж 160 років та входить до «великої четвірки» аудиторських компаній

Фонд «МХП-Громаді», що з 2015 року комплексно відновлює та розвиває українські громади, отримав аудиторський звіт від міжнародної аудиторської компанії PwC в Україні. Аудит був проведений за

міжнародними стандартами аудиту (МСА) щодо фінансової звітності Фонду, підготовленої станом на 31 грудня 2022 року за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ).

Проходження аудиту є необхідним етапом для благодійних фондів з міркувань прозорості, відповідальності перед донорами й суспільством, а також для підтвердження дотримання

високих стандартів фінансового управління та законодавчих норм.

«Цього року ми зробили важливий крок у напрям підвищення фінансової про-

зорості нашого Фонду, пройшовши аудит від однієї з провідних аудиторських компаній, висновкам якої довіряє міжнародна спільнота. Адже ми несемо відповідальність перед донорами зі всього світу за прозоре та ефективне використання кожного донату, який отримуємо», — розповідає Тетяна Волочай, директорка Фонду «МХП-Громаді».

За період з 1 січня 2023 року до дати затвердження фінансової звітності від PwC (2 листопада 2023 року) Фонд «МХП-Громаді» отримав надходження на банківські рахунки щодо фінансування діяльності з різних джерел на загальну суму 417 млн грн. Це — на 100 млн грн більше, ніж торік: тоді сумарний бюджет Фонду становив 295,4 млн

Директорка Фонду «МХП-Громаді» Тетяна Волочай

грн. Це є ще одним підтвердженням того, що «МХП-Громаді» щороку зростає, розвивається, залучає кошти від українських й іноземних донорів та є потужним і впливовим гравцем серед благодійних організацій України.

БЛАГОДІЙНІСТЬ ТА ДОПОМОГА АРМІЇ МХП ТА «МХП-ГРОМАДІ» ПІДТРИМУЄМО ВІЙСЬКОВИХ НА ФРОНТІ, ЗОКРЕМА МОБІЛІЗОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ, А ТАКОЖ ПОРАНЕНИХ ТА РОДИНИ ЗАГИБЛИХ, ВЕТЕРАНІВ, МЕДИКІВ, ВПО ТА ІНШИХ

З лютого 2022 року і станом на листопад 2023 року МХП та «МХП-Громаді» дуже суттєво допомогли і продовжують допомагати Силам оборони та постраждалим внаслідок повномасштабного вторгнення і фінансово, і продукцією своїх підприємств. Військові отримують різні автівки відповідно до потреб, дрони,

тепловізори, амуніцію тощо. Усі мобілізовані працівники отримують зарплату, поранені воїни та рідні загиблих отримують допомогу. Сили оборони, медики, інші категорії населення — безпосередньо продукцію підприємств МХП. Окрім цього, через Благодійний фонд «МХП-Громаді», де МХП є стратегічним

партнером, регулярну підтримку отримують культурні проекти, надається допомога внутрішньо переміщеним особам, втілюються грантові проекти для підтримки мікропідприємництва, ветеранського бізнесу, об'єктів соціальної інфраструктури, у т.ч. для внутрішньо переміщених осіб.

«ЄДНІСТЬ І РОЗУМІННЯ ІСТОРІЇ ДОПОМОЖУТЬ ПЕРЕМОГТИ»

ЯК БЛАГОДІЙНИКИ ФОНДУ «МХП-ГРОМАДІ» РОЗВИВАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ МУЗЕЇ

Тетяна Волочай, директорка Фонду «МХП-Громаді», та Павло Мороз, керівник департаменту КСВ МХП, під час відкриття відновленого експоната — репліки дивана XIX ст., на якому було вбито Миколу Леонтовича

Фонд «МХП-Громаді» заснував і втілює в життя загальнонаціональний проект підтримки українських музеїв «Збереження культурної спадщини».

Загалом уже підтримали шість музеїв: **Музей-садибу В'ячеслава Чорновола на Черкащині, Музей композитора Миколи Леонтовича на Вінниччині, Музей Василя Стуса на Вінниччині, Музей Василя Симоненка в Черкасах, Музей трипільської культури на Черкащині, Національний музей народної архітектури та побуту України в Пирогові (Київ).**

ЗАПИТ НА ПІДТРИМКУ ДУЖЕ ВЕЛИКИЙ

Першим музейним проектом для «МХП-Громаді» стала реконструкція великої вхідної групи до **Національного музею народної архітектури та побуту в Пирогові**. Її відкрили у травні 2023 року. Паралельно з цим в межах конкурсу соціальних ініціатив у регіонах «Час діяти, Україно!» Фонд

отримав заявки щодо підтримки від ще кількох малих музеїв.

Директорка Фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай** зазначила, що посилити підтримку культурних проектів в Україні під час війни вирішили свідомо, адже наразі це має таке ж вагомe значення, як і підтримка нашої армії.

УНІКАЛЬНІ ЕКСПОНАТИ ДЛЯ РАХНІВКИ

Музей Василя Стуса розташований у школі села Рахнівка, що у Вінницькій області. У межах проекту установа, окрім стендів для експонатів, отримала тепловізор та ноутбук на загальну суму 100 тисяч гривень. Також додалися й унікальні експонати — військова шинель та інший одяг Василя Стуса, взуття, його особисті речі. «Співпраця з Фондом «МХП-Громаді» дала нам можливість залучити якомога більше відвідувачів. З'явилися нові експонати, обладнання, стало красивіше, зручніше, доступніше», — коментує **Дмитро Омелянчук**, директор та засновник музею імені Василя Стуса у Рахнівці.

СТАРОВИННЕ ПІАНІНО І ДИВАН ДЛЯ МАРКІВКИ

Музей видатного композитора Миколи Леонтовича розташований у селі Марківка Теплицької громади. Благодійники профінансували виготовлення репліки дивана XIX століття, на якому було вбито видатного композитора. І забезпечили доставку піаніно 1900-х років виробництва німецької фірми «Артефакт», що його музею подарував відвідувач з Черкас. Загалом допомогли на майже 80 тисяч гривень. «Ми дуже хотіли зробити копію саме цього дивана. Тепер, завдячуючи Фонду, музей має такий неоціненний експонат. «МХП-Громаді» і всі фонди, які допомагають саме культурним галузям, роблять величезний внесок у розвиток країни», — переконана завідувачка Музею композитора Миколи Леонтовича **Ольга Прокопенко**.

ПЕРЕТВОРЕННЯ СКЛЯНОЇ БАШТИ НА ТРИПІЛЬСЬКИЙ АРТОБ'ЄКТ

Унікальний Музей трипільської культури виник на місці найбільшого у світі поселення мідної доби. Він розміщений у селі Легедзине, що на Черкащині. Приміщення музею має два поверхи, і саме на другому розміщена постійна виставка, де містяться речі трипільців, ритуальні предмети, одяг, їжа, знаменита кераміка. Рівно по центру будівлі музею розміщена скляна башта. Вона поєднує поверхи, але ще не придатна для використання. Директор заповідника «Трипільська культура» **Владислав Чабанюк** розповідає, що це мав би бути головний вхід до музею. Але башта в незавершеному стані. Завдяки підтримці «МХП-Громаді» нині проводиться ремонт башти з крученими сходами. Кошторис уже складений, і будівельні роботи невдовзі повинні розпо-

чатись. На башту чекає не лише ремонт, а й перетворення на окремий артоб'єкт. Для цього створюють репліки трипільських горщиків.

АЛЬТАНКА ДЛЯ МУЗЕЮ-САДИБИ В'ЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА

Засновник Народного руху та відомий дисидент **В'ячеслав Чорновіл** провів дитинство та юність у селі Вільховець, що за 66 кілометрів від Умані. Після смерті політика, на початку 2000-х, місцеві жителі вирішили зробити у занедбаній родинній садибі музей. У 2007 році його відкрили як філію Черкаського обласного краєзнавчого музею. Коштом Фонду «МХП-Громаді» зараз на території музею будуватимуть альтанку. Тут екскурсовод зможе розповісти про родину Чорноволів за будь-якої погоди і напливу гостей. Також в оновленій альтанці планують проводити лекції та виставки, присвячені В'ячеславу Максимовичу та його внеску в незалежність України. «Зараз у нас перший крок: ми закриваємо ті потреби музеїв, які озвучують самі ж громади. Надалі пропонуватимемо проекти самі та, якщо місцеві погодяться, реалізуватимемо їх», — каже директорка Фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай**.

Дмитро Омелянчук, директор та засновник музею імені Василя Стуса у Рахнівці

«НАМАГАЄМОСЯ ДОПОМОГТИ КОЖНІЙ ГРОМАДІ, ДЕ Є НАША ПРИСУТНІСТЬ»

ДИРЕКТОР ПРАТ «ЗЕРНОПРОДУКТ МХП» ВОЛОДИМИР ПРОКОПЧУК — ПРО СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ

Директор ПРАТ «Зернопродукт МХП» Володимир Прокопчук

ПРАТ «Зернопродукт МХП» дуже тісно співпрацює з Фондом «МХП-Громаді», розповідає директор «Зернопродукту МХП»:

— Стараємося прийти на допомогу кожній громаді, де є наша присутність. У перший рік великої війни ми спільно з «МХП-Громаді» реалізували майже 100 проєктів. Вони були різних напрямків: від оновлення вікон чи жарчоблоку в школі до створення реабілітаційних центрів для бійців. До речі, Фонд проводить конкурси, участь у яких можуть взяти всі охочі.

Ми підтримуємо громади та малий бізнес, адже розуміємо, що малі підприємці — це теж додаткові робочі місця

та податки до місцевих бюджетів.

Володимир Прокопчук навів вражаючі результати першого конкурсу «Роби своє», що відбувся в умовах повномасштабної війни. Він спрямований на підтримку малого та середнього бізнесу в селах та малих містечках. Загалом на участь у конкурсі зареєструвалося понад 700 учасників, було надіслано 320 проєктів з 11 областей України, обрано 62 переможці, з них — 16 жителів Вінниччини. Бюджет конкурсу становив 5 млн грн. Ці люди виграли на розвиток своєї справи від 50 до 100 тисяч гривень.

— Що особливо приємно, багато хто започаткував бізнес, який допомагає

армії. У Мухівцях родина Вишнівських мали свою невелику швейну майстерню, вони виграли в нас 100 тисяч, купили додаткове обладнання, перефільювалися і нині шують спальники та плащі для бійців. У Калинівці теж підприємець перефільювався і шиє костюми та шеврони, — наводить приклади директор «Зернопродукту МХП».

Величезна кількість заявок — майже 400 — надійшла на конкурс для громад «Час діяти, Україно!».

— Попередньо планували бюджет 5 млн грн — це в середньому десь на 70 грантів, але потім зрозуміли, що є проєкти надзвичайно цікаві, які вкрай важливі для мешканців того чи іншого регіону. Тоді вирішили залучити резервні кошти. Загальна сума вийшла 8,2 млн грн — на реалізацію 102 проєктів. І тепер з гордістю можемо сказати, що купили чимало кількості генераторів у школи та дитячі садочки. Зробили чимало бомбосховищ, укриттів. Люди мають де сховатися від небезпеки. Закупили подрібнювачі гілок, і тепер жителі громад зможуть розчистити узбіччя доріг від чагарників, подрібнити це гілля та ще й гроші заробити.

Він зізнається, що може годинами розповідати про проєкти з «МХП-Громаді», бо щоденно щось робиться в якійсь громаді. І це все не заради слави, а для добробуту місцевих жителів та щасливого дитинства малечі.

Микола Ружицький, ветеран, переможець конкурсу #Варто «Робити своє»

У ЗАТИШНОМУ БУДЕ ВЛАСНИЙ ВИРОБНИК ЯКІСНОГО М'ЯСА

ЗАВДЯКИ ПЕРЕМОЗІ В КОНКУРСІ #ВАРТО «РОБИТИ СВОЄ» МИКОЛА РУЖИЦЬКИЙ ВТІЛЮЄ СВОЮ МРІЮ

Микола Ружицький із села Затишнє, що в Тульчинському районі Вінниччини, працює на землі усе своє життя. До війни його родина вирощувала зерно та продавала його місцевим закупівельникам, однак це не вигідно через вкрай низькі ціни закупівлі. Повномасштабна війна застала чоловіка на роботі в Німеччині.

«Коли синові дали повістку, я не міг лишатися. Мене не хотіли відпускати, але я сказав директоріві і друзям, що їду додому. Який я буду батько, якщо сина заберуть на війну, а я залишуся ховатися?» — поділився чоловік. Після повернення додому рушив до військкомату. В лавах Вінницького стрілецького батальйону ЗСУ на передовій був водієм-хіміком — доставляв пальне військовим частинам.

Потім був контраст на Харківщині. «Наш батальйон у складі 66 бригади пішов у наступ, звільняючи Лиман. Потім ми переїхали на Оскіл — Борову», — розповів **Микола Ружицький**.

Звільнився з війська за станом здоров'я. На передовій постійно замислювався про власну справу.

Тим часом дружина Валентина дізналася про грантовий конкурс підтримки ветеранського бізнесу #Варто «Робити Своє». Вона й запропонувала взяти участь, коли Микола повернувся з фронту.

Микола зрозумів: життя та мрії не можна відкладати на потім. Подали всі необхідні документи, захистили проєкт і виграли грант на конкурсі #Варто «Робити Своє» — і тепер збудують ферму не на 20 голів свиней, як планували, а аж на 100!

Микола Ружицький деталізує плани родини: «Має бути свиноферма до 100 голів, зерносховище і зерносушарка. Ще в проєкті є сівалка».

Таким чином родина Ружицьких зможе забезпечити односельців якісним м'ясом. Ще мають мрію про млин та олійню. І потім розвинути екотуризм у селі Затишнє. Нехай усе вдається!

БЛАГОДІЙНІ ЗАХОДИ ФОНДУ ДЛЯ ЗСУ НА ВІННИЧЧИНІ

ЯК ТВОРЧИСТЬ ТА СПОРТ ДОПОМАГАЮТЬ ЗБИРАТИ КОШТИ НА ПОТРЕБИ НАШИХ ЗАХИСНИКІВ

На благодійному аукціоні футболки найдорожчий лот було продано за 7 тис. грн.

У ЛАДИЖИНІ ДІТИ РОЗМАЛЮВАЛИ ФУТБОЛКИ, ПРОДАЛИ ЇХ І ЗІБРАЛИ 109 705 ГРН НА ЗСУ

Під наставництвом місцевої художниці Ольги Нагорної ладизинські діти розписали патріотичними малюнками понад 100 футболок! На цю роботу пішло три місяці, щоб потім за один день зібрати кругленьку суму на потреби військових.

Благодійний аукціон футболки відбувся у місцевому парку, на нього запросили керівників громади, представників бізнесу та громадських організацій. Фонд «МХП-Громаді» підтримав захід.

Найдорожчий лот від 12-річної ладизинки було продано за 7 тис. грн. А всього дітям вдалося зібрати 109 705 грн!

Пишаємося! І маємо брати приклад з наших дітей, які допомагають захисникам.

ЗАБІГ НА ВІННИЧЧИНІ ПРИНІС ПОНАД 100 ТИСЯЧ ГРИВЕНЬ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ

У Ладизині за ініціатииви компанії БТУ-Центр, «МХП-Громаді» та Ладизинської міської ради провели благодійний сімейний «Забіг до Перемоги». Завдяки заходу вдалося зібрати 109 675 грн на безпілотники для воїнів 46 окремої аеромобільної десантної штурмової бригади ВЧ 4350, які беруть активну участь в контрнаступальних операціях ЗСУ. Крім того, захисники отримали автомобіль для військових потреб.

Захід об'єднав 416 учасників. Вчителі, волонтери, лікарі, рідні військових — люди різного віку й професій зібрались разом, щоб підтримати захисників. У забігу взяли участь 145 дітей.

Дистанцію подолав і військовий 46 окремої бригади, для якої збирали кошти. «Я беру участь в забігу, щоб показати

приклад молоді та подякувати всім, хто нам допомагає. Ця підтримка дуже відчутна і дуже важлива. І саме в дронах, на які сьогодні збирають учасники заходу, маємо найбільшу потребу. Дякую за віру в нас та допомогу. Разом переможемо!», — каже військовий **Андрій Орищак**.

Призери забігу отримали медалі та подарунки. Також для дітей були приємні розваги та дозвілля в ігровій зоні.

«Приємно вражені кількістю учасників та тим, з якою відповідальністю кожен намагався подолати обрану дистанцію. Ми опікуємося здоров'ям ґрунтів та рослин. Ми за зменшення всього хімічного та максимальне впровадження органічного. А також за активність, рух, спорт. Тож радіємо, що було багато сімей з дітьми, адже забіг змалечку залучає до здорового способу життя. Щасливі, що вдалося провести корисний захід, об'єднати громаду заради спільної мети та зібрати кошти на безпілотники для наших воїнів», — розповів генеральний директор БТУ-Центр **Владислав Болоховський**.

«Для нашого Фонду цей забіг — яскраве свідчення того, що коли об'єднуються бізнеси й громади, то ефективність допомоги підвищується. Мало того, допомагати можна в різний спосіб — приміром, бігом, своїми здібностями, своїм часом. Бо це — важливі ресурси, які за правильного поєднання дають хороший результат. І одне з завдань соціально відповідального бізнесу та громадського сектору — знайти шляхи, як енергію людей скерувати в правильний вектор, давши їм щось натомість: хороші емоції від бігу та відчуття єднання заради спільної справи», — прокоментувала директорка Фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай**.

Режисер Олесь Санін та членкині команди «МХП-Громаді»

У ЛАДИЖИНІ ВСІ ОХОЧІ ЗМОГЛИ ПОДИВИТИСЯ «ДОВБУША»

НА ПОКАЗ ХУДОЖНЬОЇ ІСТОРИЧНОЇ СТРІЧКИ ЗАВІТАВ І РЕЖИСЕР ОЛЕСЬ САНІН

Кінопокази проходили в місцевому торгово-розважальному центрі в межах національного проєкту «Кіно заради Перемоги». Проєкт втілюється за сприяння Офісу Президента України спільно з Держкіно, Асоціацією «Дивись Українське!» та Фондом «МХП-Громаді».

Режисер фільму **Олесь Санін** завітав на кінопоказ і розповів, що попри постановочні складнощі, велику кількість бойових трюків, нічних зйомок, сцен з кіними, зйомок серед скель, водоспадів... Попри те, що прем'єра відбулася на рік пізніше через повномасштабну війну... Попри все і стрічка, і сам герой Олександра Довбуша стали для багатьох українців дуже близькими та надзвичайно актуальними.

Мета цих кінопоказів — об'єднати і підтримати українців, а також показати через фільми, що війна і відстоювання права на існування українського народу триває навіть не з 2014 року, а вже багато століть, зазначила менеджерка національних проєктів «МХП-Громаді» **Світлана Мигаль**.

Охочих подивитися кінострічку в Ладизині було так багато, що фільм показували декілька разів. А місця були заброньовані за добу. Потрібно було лише попередньо зареєструватися, адже фільм завдяки благодійникам з «МХП-Громаді» транслюється безкоштовно.

Завдяки проєкту «Кіно заради Перемоги» українські стрічки можуть побачити наші захисники у військових частинах та десятки тисяч глядачів у найвіддаленіших українських селах та містечках.

ЛЮДИ — ЦЕ НАЙЦІННІШИЙ РЕСУРС

ОЛЬГА ФОРОСТЯНА ТА ОЛЕКСАНДР СПЛОДИТЕЛЬ РОЗПОВІЛИ, ЯК ПІДТРИМУЮТЬ І МОТИВУЮТЬ СВОЇХ ПРАЦІВНИКІВ

Директорка ПрАТ «Миронівська птахофабрика» Ольга Форостяна

Ольга Форостяна — директорка одного з найбільших підприємств Черкащини — ПрАТ «Миронівська птахофабрика». Підприємство працює за моделлю замкнутого циклу, забезпечуючи виробництво від добового молодняка до м'яса курчат-бройлерів.

Олександр Сплодитель — директор ПрАТ «Оріль-Лідер» на Дніпропетровщині. Підприємство замкнутого циклу з вирощування, забою та переробки курчат-бройлерів виробляє продукцію під ТМ «Наша Ряба». «Співробітники підприємства — це ті, про кого ми піклуємось у першу чергу. Вважаю, що перш ніж пропонувати й робити щось назовні, потрібно подбати про тих, хто власне своєю щоденною працею робить це підприємство можливим. На сьогодні на фабриці працює близько 3000 працівників і ми вдячні кожному і кожній за щоденну важливу працю», — зазначає Ольга Форостяна.

«Ми працювали й працюємо задля того, щоб годувати людей, підтримувати економіку, державу. Ще один дуже важливий аспект — ми не скорочували кількості співробітників та виплачували заробітні плати. Крім того, неодноразово благодійно надавали людям продукцію власного виробництва, щоб і таким чином підтримати їхні сім'ї», — каже директорка ПрАТ «Миронівська птахофабрика». Абсолютно всі виплати й бонуси продовжили діяти і для мобілізованих працівників та членів територіальної оборони. Більше того, МХП стала одним із тих роботодавців, що прийняв рішення продовжувати виплачувати їм середній зарібок навіть після виходу закону України,

що дозволяв цього не робити, зберігаючи лише робоче місце. Сьогодні на «Миронівській птахофабриці» нараховується майже 300 мобілізованих і всі ці правила продовжують діяти щодо них. Під керівництвом Олександра Сплодителя на ПрАТ «Оріль-Лідер» працює понад 1 600 людей.

«Близько 80 працівників захищають нас і нашу країну в лавах ЗСУ. На жаль, маємо й втрати. **Микола Саклаковський**, прибиральник виробничих приміщень, та **Віктор Гумен**, водій навантажувача, загинули Героями, боронячи від російських окупантів рідну

Директор ПрАТ «Оріль-Лідер» на Дніпропетровщині Олександр Сплодитель

землю», — розповідає Олександр Сплодитель.

В цілому, рівень зарплати на «Оріль-Лідер» на 10-15% вищий, ніж в середньому у цій галузі. Це стосується й оплати праці мобілізованих працівників.

Кожен співробітник підприємства має змогу звернутися до корпоративного психолога за допомогою та підтримкою. В ці складні часи підприємства готові розвиватися та розвивати свою команду. Було відновлено роботу програм з розвитку персоналу, як-от «People Management», що має на меті навчання та розвиток управлінських якостей для керівників різних рівнів. Також відбувся перезапуск проекту з покращення виробничих процесів «Банк ідей», куди свої пропозиції може подати будь-хто зі співробітників, розповіла Ольга Форостяна. На обох підприємствах МХП продовжують впроваджувати й розширювати партнерство за напрямом дуальної освіти. Це можливість здобувати необхідні в роботі знання та отримувати заробітну платню.

Результати своїх проєктів команди презентували на Молодіжному форумі в Черкасах

АГЕНТИ ЗМІН СУЧАСНОСТІ

ЗА ОСІНЬ 100 ПІДЛІТКІВ ВТІЛИЛИ 20 ВАЖЛИВИХ ПРОЄКТІВ У СВОЇХ ГРОМАДАХ. ЯК ЇМ ЦЕ ВДАЛОСЯ

Протягом осені 2023-го 100 молодих українців віком 14–17 років реалізували у своїх містечках і селах різноманітні громадські проєкти: від молодіжних просторів, розвиткових проєктів до спортивних майданчиків і зон відпочинку. 20 проєктів підлітки втілювали у Черкаській, Львівській, Київській та Вінницькій областях. На реалізацію ідей вони отримали гранти по 40 тис. грн кожен.

ДЛЯ ЧОГО? У ЧОМУ БУЛА ПРОБЛЕМА?

«Зміни в регіонах не відбуваються самі собою. Їх реалізують люди: активісти, держслужбовці, вчителі, молодь та ін. Зважаючи, що Україна сьогодні проходить етап дорослішання суспільства, важливо виховувати сучасну молодь уже зараз. Це означає навчати вмін брати на себе відповідальність, розуміти запити й результати від будь-якої діяльності, бачити можливості та інструменти для втілення ідей, а не жити за принципом «краще гірша, але стабільність», — пояснює **Тетяна Волочай**, директорка Фонду «МХП-Громаді».

ЯКИМ БУЛО РІШЕННЯ

Відтак у результаті співпраці благодійників з'явився проєкт «Молодь — громаді». Він впроваджується Фондом «МХП-Громаді» за підтримки проєкту ПРООН «Підтримка громадянського

суспільства та молоді», що реалізується за фінансування Міністерства закордонних справ Данії.

«Молоді люди 14–35 років відіграють надзвичайно важливу роль у відбудові України, формуванні національної ідентичності та розвитку громадянського суспільства. Саме тому Програма розвитку ООН в Україні вважає молодь агентами змін сучасності.»

Оскільки Фонд «МХП-Громаді» підтримує молодіжні ініціативи та сприяє розвитку волонтерської діяльності й в невеликих містах і селах, ми зрозуміли, що фокус і пріоритети в нашій роботі спільні. Бачимо, що підсилення з нашого боку молодіжного проактивного ком'юніті у громадах здатне вселити віру молодих людей в те, що кожен із них може змінювати країну вже зараз, генеруючи ідеї та об'єднуючи навколо цього свою спільноту», — розповідає **Софія Пишнєва**, аналітикиня з питань розвитку молоді ПРООН в Україні.

Спочатку 20 команд підлітків навчили проєктного менеджменту, комунікації та

пітчингу проєктних заявок. Також під час навчання молодь провела опитування 2411 жителів/жителей своїх містечок та сіл, а також проінтерв'ювала 69 керівників/керівниць громад та осіб, відповідальних за реалізацію молодіжної політики. На основі цих висновків хлопці та дівчата визначили основні проблеми у своїй громаді та запропонували шляхи для їхнього розв'язання через власні проєкти. 20 з них підтримали Фонд «МХП-Громаді» та проєкт ПРООН «Підтримка громадянського суспільства та молоді», виділивши по 40 тис. грн на кожен проєкт.

РЕЗУЛЬТАТИ

У результаті невеликі громади отримали сучасні молодіжні хаби, де молодь влаштовує покази кінофільмів, творчі вечори й обговорення книг; креативні спортивні й шахові майданчики, зони відпочинку, мобільні кінозали й тренінги з сексуальної освіти молоді. Результати своїх проєктів 20 команд з різних куточків України презентували на підсумковому Молодіжному форумі, що відбувся 10 листопада в Черкасах. Там підлітки мали змогу обмінятися досвідом втілення важливих проєктів у громадах і поспілкуватися з представниками уряду, благодійних організацій, керівником Українського молодіжного фонду, робота якого стартувала у вересні 2023 року.

«СКАРБНИЧКА ЗДОРОВ'Я» — ДІТЯМ

МЕДИКИ «ОХМАТДИТУ» ПРОФІЛАКТИЧНО ОГЛЯНУЛИ МАЙЖЕ 300 ДІТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ПТАХОФАБРИКИ «ОРІЛЬ-ЛІДЕР»

Проєкт «Скарбничка здоров'я» став продовженням масштабної програми «Лікар для села», яка успішно працює з 2019 року та надає кваліфіковану медичну допомогу дорослим українцям. На відміну від проєкту «Лікар для села» у фокусі «Скарбнички здоров'я» — діти. Лікарі «Охматдиту» почали виїжджати в деокуповані регіони в травні 2022 року. З власної ініціативи медики їздили до маленьких пацієнтів, які постраждали внаслідок війни. Згодом лікарі започаткували практику виїздів в інші регіони. Адже, за їхніми спостереженнями, хронічний стрес через війну, ракетні атаки, повітряні тривоги позначаються на дитячому здоров'ї навіть в умовно безпечних регіонах. Цю ініціативу підтримав Фонд «МХП-Громаді».

Завдяки співпраці з «МХП-Громаді» медиків забезпечили зручним сучасним транспортом і трьома аналізаторами (гематологічним, біохімічним та аналізатором електролітів). Гематологічний аналізатор дає можливість провести розширений аналіз крові за 23 параметрами всього за 1 хвилину, а біохімічний аналізатор має продуктивність у понад 200 тестів за годину.

Цього разу медики «Охматдиту» з мобільним обладнанням перевірили здоров'я майже 300 дітей працівників птахофабрики «Оріль-Лідер». У виїздах беруть участь педіатр, гематолог, ортопед, хірург, уролог, гінеколог, психолог, ендокринолог, невролог, гастроентеролог, алерголог, окуліст, отоларинголог, лікарі функціональної діагностики та лабораторна служба. Основні цілі бригади: покращення та збереження здоров'я дітей шляхом забезпечення доступності високоспеціалізованої, кваліфікованої медичної допомоги, формування у населення відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я близьких. «Дітей оглядають майже всі ключові спеціалісти. У фаховій поліклініці отримати всі ці послуги за один день нерéalно. А тут ми мали змогу отримати консультацію у лікарів, яких навіть немає в нашому місті», — говорить одна з мам, провідна лікарка-бактеріологія **Альона Кириченко**.

Комплексне обстеження дітей мультидисциплінарною командою сприяє ранньому виявленню первинної патології та своєчасній корекції загострень хронічних хвороб.

«Діти в громадах, як і дорослі, потребують професійного лікарського огляду. Та на відміну від дорослих вони не можуть ухвалювати рішення самостійно, часто не знають особливостей свого тіла і не в змозі вчасно сказати, коли в них щось болить чи турбує. Крім цього, потрапити у районний чи обласний центр із дитиною теж більш проблематично. Особливо під час тривоги, коли громадський транспорт зупиняється, люди прямують в укриття. Логістично це дуже складно», — зазначає директорка Фонду «МХП-Громаді» **Тетяна Волочай**.

Окрім того, після таких виїздів менеджери «МХП-Громаді» спільно з лікарями ініціювали кампанію #нечкайзчекапом, в межах якої закликають батьків частіше водити дітей на профілактичні огляди. Адже стрес та війна провокують хвороби, які складно виявити на ранній стадії в дітей, навіть якщо вони не проживають біля лінії фронту чи не були в окупації. Тому, щоб убезпечити й зберегти дитяче здоров'я — провідні медики України закликають українців не чекати з перевіркою та записуватися на огляди дітей.

Мама задоволена: дитина на місці отримала консультацію фахових столичних лікарів

Учні Глинського ліцею часто проводять час у «Класі безпеки»

КЛАС БЕЗПЕКИ І ПРОСТІР СПОРТУ, НОВІ ВІКНА ТА ОСТРІВЕЦЬ СИЛИ

ЯК «МХП-УРОЖАЙНА КРАЇНА» РАЗОМ З «МХП-ГРОМАДИ» ДОПОМОГЛИ ШКОЛАМ ТА САДОЧКУ СУМЩИНИ

Проект Ярошівської гімназії «Здорова дитина, дружна родина — міцна громада» здобув перемогу в конкурсі «Час діяти, Україно!» від Фонду «МХП-Громаді». Завдяки конкурсу закупили сучасний спортивний інвентар, серед якого бігові доріжки, велотренажер, фітнес станція, тренажер для рук, ніг, спини та преса. Загальний бюджет проекту — 130 тис. грн, з яких 100 тис. грн — грантові кошти, надані Фондом. Тепер діти залюбки біжать до спортзалу на перервах і після уроків.

А в дитячому садочку № 6 «Зірочка» міста Ромни відкрили «Острівця козацького гарту та сили». Майданчик для

прогулянок, спортивного дозвілля та занять з фізичної культури на свіжому повітрі для дошкільнят вдалося облаштувати завдяки участі ЗДО в конкурсі «Час діяти, Україно!». На придбання та облаштування спортивного комплексу дошкільний заклад отримав грантові кошти в сумі близько 100 тис. грн.

У Хоминцівській гімназії Роменського району за 45 тис. грн, надані Фондом, придбали та встановили металопластикові вікна у ідальні.

Глинський ліцей підтримали в облаштуванні «Класу безпеки», виділивши на нього понад 58 тис. грн. Тепер діти часто проводять тут свій час. Зі стендів

з пожежної та мінної безпеки, домедичної допомоги та безпеки життєдіяльності дізнаються багато корисної інформації. А в зоні психологічного розвантаження можуть відпочити, поспілкуватися один з одним, пограти в настільні ігри.

«Дуже хочеться, щоб молодь із задоволенням проводила свій час у навчальних закладах. Щоб школи були осередком освіти, культури й соціальної активності в українських селах. А для цього необхідно створити сприятливі та комфортні умови», — наголошує регіональна менеджерка із соціальних проектів Фонду «МХП-Громаді» **Наталія Богдан**.

«ДУЖЕ ШВИДКО ВІДЧУВ ПОКРАЩЕННЯ»

ВОЇНИ — ПРАЦІВНИКИ МХП ПРОХОДЯТЬ РЕАБІЛІТАЦІЮ В МИРОНІВСЬКІЙ ЛІКАРНІ ВІДНОВНОГО ЛІКУВАННЯ

Воїни на реабілітації, генеральний директор медзакладу Олександр Горкуша та менеджерка Фонду «МХП-Громаді» Валентина Крижанівська

КНП ММР «Лікарня відновного лікування» відома своїми радоновими ваннами. Також тут використовують комплекс фізіотерапевтичних процедур, різні масажі, парафіно-озокеритні аплікації тощо. Усе це в комплексі дозволяє полегшити стан людини, зменшити її потребу в ліках.

Нині в Миронівській ЛВЛ отримують необхідне лікування і наші захисники. Тільки за неповні 9 місяців цього року тут пролікували 53 військовослужбовців з Миронівської територіальної громади. Серед тих, хто безоплатно отримав реабілітацію, і 8 працівників МХП. Як-от **Олександр Совершенний**, який дістав травму на нульовій позиції в результаті ворожого авіабомбардування.

«Так тисло у спині і грудях, що не міг дихати, — пригадує Олександр. — У лікарні мені почали робити масажі, лазерні процедури, електрофорез, ванни приймав. Буквально через тиждень мені стало набагато легше. І зараз почуваюся відмінно, нічого не заважає. Звичайно, я рекомендую всім цю лікарню». Зараз Олександр Совершенний уже знову захищає нас на передньому краї фронту.

Ігор Лехман пройшов реабілітацію в Миронівській ЛВЛ після лікування в госпіталі. Він зазнав поранення під Кремінною, дістав три переломи тазової кістки. Після повернення додому з госпіталю колеги з МХП скерували на відновне лікування. Ігор охоче погодився і не пошкодував.

«Усе було ідеально. І масажі, і ванни, і уважність персоналу. І спортзал з тренажерами. Провів там 21 день, і навіть медсестри помітили, що краще став ходити. Я відчув, що ці всі процедури допомагають. Ходив раніше з двома квіньками, але одну вже закинув», — тішиться Ігор Лехман.

Він ще відновлюється вдома, працевлаштував у місцевій фірмі, працівдавці дали таку можливість. А потім стан здоров'я покаже, до якої роботи може стати ветеран з інвалідністю. Завдяки підтримці МХП у Миронівській ЛВЛ зараз триває ремонт реабілітаційної зали.

Щоб військові й ветерани, перебуваючи в лікарні, могли відновити здоров'я на сучасних тренажерах у комфортних умовах. Благодійники придбали обладнання під усі потреби, зокрема щоб військові могли тренуватися самі. Після ремонту це буде універсальна зала для реабілітації та тренувань. У найближчих планах — придбання обладнання, щоб відкрити кабінет ерготерапії. Ерготерапія — це зцілення через діяльність. Ерготерапевт вчить пацієнтів звичних навичок: тримати виделку чи склянку, відкручувати пляшку, відкрити двері та інше. Багатьом воїнам по поверненні з фронту доводиться відновлювати ці вміння заново. Тут їх буде кому підтримати.

«ПРАЦЮЄМО ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТА ДОБРОБУТУ ГРОМАД»

ОЛЕКСАНДР ВОСКОВОЙНИК І АНДРІЙ РИБАЛКО — ПРО ВІДПОВІДАЛЬНИЙ БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ

Директор ТОВ НВФ «Урожай» Олександр Воскобойнік

Уже другий рік поспіль бізнес працює в умовах протистояння ворогу, волонтерства та допомоги військовим. Компанія МХП з перших днів великої війни продовжує працювати задля забезпечення людей продукцією. Як відповідальний бізнес допомагає закрити різні актуальні потреби, розповіли директор ТОВ НВФ «Урожай» **Олександр Воскобойнік** та директор ТОВ «МХП-Урожайна країна» **Андрій Рибалко**.

«Сіяли, жнивали, вирішували господарські питання і водночас не збавляли темпів у волонтерській та соціальній роботі. Забезпечували продовольчу стабільність країни. Волонтерили для підтримки наших захисників та громад на деокупованих територіях країни. Серед пріоритетних соціальних проектів — турбота про дітей, в яких ворог хоче відібрати дитинство», — стисло описує 2023 рік директор ТОВ НВФ «Урожай» **Олександр Воскобойнік**.

Його підтримує директор ТОВ «МХП-Урожайна країна» **Андрій Рибалко**.

«Серед основних завдань підприємства — допомога громадам, де підприємство проводить свою діяльність. Спільно з Фондом «МХП-Громаді» на території Сумської області реалізовано чимало програм різної важливості й масштабів, спрямованих на розвиток інфраструктури загального користування, а також проекти медичного та освітнього напрямку», — розповідає **Андрій Рибалко**.

За сприяння Фонду проведені такі щорічні проекти для пайовиків — «Посій насіння з МХП» та «Збережемо урожай разом з МХП». «Чудовий соціальний проект «Лелека» діє для пайовиків і передбачає благодійну допомогу при народженні немовлят. Досить успішний проект, що отримав

Директор ТОВ «МХП-Урожайна країна» Андрій Рибалко

безліч схвальних відгуків, — «Лікар для села». Спеціально облаштований реактивом та медичним обладнанням медмобіль за 2 тижні об'їхав 10 населених пунктів Роменського району, ще з 16 сіл здійснювався підвіз. Усі охочі мали змогу пройти первинне обстеження та отримати консультації лікарів. Усього було проведено 1068 оглядів», — перераховує **Андрій Рибалко**.

Так само й «Урожай» разом зі стратегічним партнером, Фондом «МХП-Громаді», розвиває

громади, реалізуючи проекти за участі місцевого бізнесу й органів влади. Вже кілька років поспіль громади Черкащини та Київщини стають лідерами за кількістю підтриманих проектів у межах конкурсу соціальних ініціатив «Час діяти, Україно!». «А це означає, що наші громади у закладах освіти отримують можливість облаштувати укриття, щоб діти могли навчатися офлайн, як зробили це в Катеринопільському ліцеї, відкрити класи безпеки, створити сучасні бібліотечні простори, які трансформуються у волонтерські центри на підтримку армії. У місцевих медзакладах з'являється сучасне медобладнання, завдяки якому жителі громад можуть отримувати якісну медичну допомогу без виїзду у лікувальні установи великих міст. Для найменших діток — облаштовують дитячі, а для старших — спортивні майданчики навіть у найвіддаленіших від адмінцентру громад селах. І головне, що рушієм цих змін стають самі люди», — зауважує **Олександр Воскобойнік**. На обох підприємствах підтримують зв'язок з мобілізованими колегами та військовими частинами, де вони служать. Реагують на запити, закривають потреби і не планують зупинятися допомагати.

ЧОТИРИ ПІДПРИЄМСТВА ОБ'ЄДНАЛИСЯ В ЗАХІДНИЙ ХАБ

ВІКТОР КОРЯГІН: «ЦЕ ВАЖЛИВИЙ КРОК ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРОНАПРЯМУ МХП»

Директор Західного Хабу МХП Віктор Корягін

МХП на заході України представлено Західним Хабом — групою підприємств із центральним офісом у Тернополі. На території п'яти областей працює чотири підприємства МХП: «Захід-Агро», філія «Рідний край», філія «Перспектив» і «МХП-Баффало».

Основний напрямок діяльності — вирощування сільськогосподарських культур, а також розведення і вирощування великої рогатої худоби м'ясних і молочних порід. Попри війну, підприємства продовжують розвиватися і залишатися надійним роботодавцем.

— Незважаючи на всі складнощі, ми продовжуємо інвестувати у виробництво, впроваджувати інноваційні технології, піклуватися про екологію, розвивати громади, допомагати ЗСУ і демобілізованим військовослужбовцям, — каже директор Західного Хабу МХП Віктор Корягін.

— Навіщо створили Західний Хаб?
— Ми об'єднали підприємства регіону в нову організаційно-управлінську форму — Західний Хаб, щоб бути ще більш ефективними. Побудовування сис-

теми централізованого управління розлинницькими підприємствами дає змогу підвищувати показники виробництва, покращувати співпрацю та комунікацію між підприємствами, ще якісніше впроваджувати корпоративні проекти. Це важливий крок у трансформації всього агронапрямку МХП.

НАДІЙНИЙ ОРЕНДАР

— Як ви співпрацюєте з пайовиками?

— Свої землі довірили Західному Хабу МХП вже 52,5 тис. українців. І чисельність пайовиків, які передають в оренду свої земельні ділянки, щороку зростає. Бути пайовиком Західного Хабу — це мати можливість отримувати конкурентну орендну плату за свою землю. І компанія її регулярно переглядає. З кожного доходу, що отримує пайовик, підприємства сплачують податок. За бажанням самого пайовика орендна плата може видаватися зерном. Також при зміні власника всі юридичні витрати підприємства беруть на себе. Крім того, Західний Хаб підтримує пайовиків у важких для них і їхніх сімей ситуаціях.

РОЗВИТОК ГРОМАД

— На якому рівні взаємодія з громадами?

— Компанія МХП разом зі стратегічним партнером, Фондом «МХП-Громаді», розвиває громади й втілює проекти за участі місцевого бізнесу й органів влади. У Тернопільській області компанія системно підтримує Монастирську, Лановецьку, Збаразьку, Кременецьку, Бережанську міські ОТГ, Саранчківську сільську ОТГ. Так, філія «Рідний край» разом з Фондом виділила кошти для оновлення внутрішнього інтер'єру храму села Млинівці Кременецької ОТГ. Також МХП підтримує локальних підприємців. А, наприклад, у селі Молотків Лановецької громади аграрії профінансували облаштування криниць. Разом з «МХП-Громаді» компанія втілює низку проектів, де надає гранти місцевому бізнесу.

Західний Хаб МХП це:

4 виробничих підприємств:

- «Захід-Агро» — вирощування зернових та технічних культур у Львівській, Тернопільській і Івано-Франківській областях.
- Філія «Рідний край» — вирощування зернових та технічних культур у Хмельницькій і Тернопільській областях; молочне скотарство, загальне поголів'я великої рогатої худоби — понад 3600 голів.
- Філія «Перспектив» — вирощування зернових та технічних культур у Івано-Франківській і Тернопільській областях.
- «МХП-Баффало» — вирощування та продаж великої рогатої худоби м'ясних порід (понад 5000 голів), вирощування зернових культур у Волинській області.
- Більше 1 200 працівників.
- Майже 100 000 га — загальний земельний банк в обробітку.
- Озима пшениця, озимий ріпак, кукурудза, соя як основні культури.
- Більше 200 одиниць власної самохідної с/г техніки — трактори, комбайни, обприскувачі.

Бігуни змагалися на кількох дистанціях: півмарафон, десятка, п'ятірка

«ФАЙНОЗАБІГ» ЗІБРАВ 275 ТИС. ГРН ДЛЯ ЗСУ

У ТЕРНОПОЛІ ЗМАГАЛИСЯ 670 УЧАСНИКІВ ЗІ ВСІЄЇ УКРАЇНИ: ВІЙСЬКОВІ, ПРЕДСТАВНИКИ БІГОВИХ КЛУБІВ, ОЛІМПІЙЦІ ТА КОРПОРАТИВНІ КОМАНДИ

15 жовтня у Тернополі відбувся перший за кілька років благодійний забіг. Усі кошти, зібрані під час реєстрації на «Файнозабіг», а це — 275 тис. грн, передали на військові потреби 105-ї окремої бригади ТрО ЗСУ.

«Для мене цей забіг, з одного боку, тренувальний — готуюся до ультрамарафону на Тайвані наступного року, а з іншого — символічний. Бо 105-та бригада заступила якраз на позиції, де раніше стояв я зі своїми хлопцями зі 125-ки. Знаю, що то за напрямок, тож із задоволенням біг, щоб їм задонатити», — коментує тренер та координатор бігового клубу ShypShyna, військовий 125-ї окремої бригади ТрО у місті Львів Валерій Шапко.

«Головна ціль забігу — підтримка наших військових. 105 бригада ТрО сформувалася на Тернопільщині ще п'ять років тому. З початку повномасштабного вторгнення до неї приєдналися тисячі добровольців. Захисники боронять кордони Сумської, Харківської, Запорізької та Донецької областей.

Зараз для виконання бойових задач 105 бригаді ТрО необхідне спеціальне

військове обладнання.

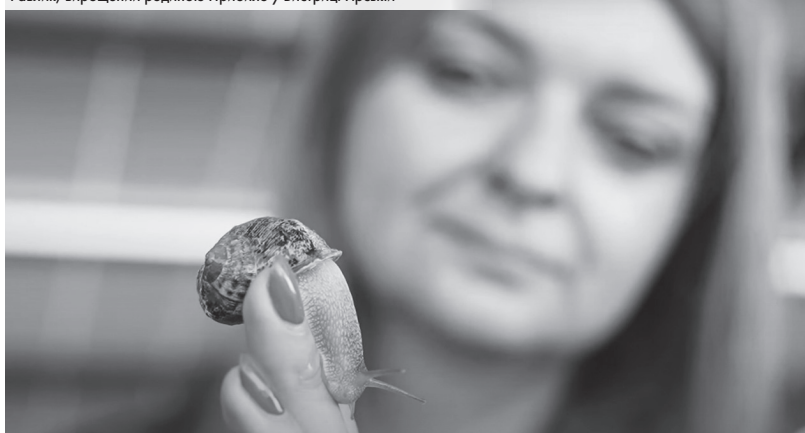
Щоб допомогти їй, наш Фонд спільно з партнерами й організував цей «Файнозабіг», — розповідає керівниця групи соціального розвитку Західного Хабу Фонду «МХП-Громаді» Ірина Семко.

Західний Хаб агропідприємств МХП, як генеральний спонсор заходу, забезпечив призовий фонд у розмірі 124 тис. грн. Тож переможці й призери отримали грошові винагороди, кубки та призи. «Для нас як частини міжнародної компанії МХП важливо підтримувати подібні ініціативи. По-перше, це — про здоровий спосіб життя. По-друге, про підтримку наших військових. У МХП понад 2300 мобілізованих працівників. Для всіх них компанія зберігає й виплачує середню заробітну плату, допомагає родинам, швидко реагує на їхні запити. Не оминаємо увагою й запити інших військових — цього разу зі 105 бригади з Тернопільщини. Нам за честь підтримати подію, де збирають кошти на потреби цих військових», — підкреслює директор Західного Хабу МХП Віктор Корягін.

МРІЯ ПОЛЕГЛОГО ІВАНА ЖИТИМЕ ДАЛІ

СВІТЛАНА ПРИБИЛО РАЗОМ З ЧОЛОВІКОМ ЗАСНУВАЛА РАВЛИКОВУ ФЕРМУ. ТЕПЕР РОДИНА, ПОПРИ ВТРАТУ, РОЗВИВАЄ БІЗНЕС І ОРГАНІЗУЄ ГАСТРОТУРИ

Равлик, вирощений родиною Прибило у Бистриці Гірській

Світлана Прибило з міста Східниця, що на Львівщині, разом з чоловіком Іваном мали мрію — організувати ферму і вирощувати равликів. Але у плани втрутилась велика війна. У перші дні разом із сином Іван пішов з зброєю захищати Україну.

Світлана та її невістка Ольга почали вчитись жити в новій реальності: допомагали переселенцям, організували шелтер для внутрішньо переміщених осіб. Стрес

та переживання вони заповнювали роботою і одного разу вирішили завести равликів на власній земельній ділянці в селі Бистриця Гірська, що неподалік.

«Чому саме равлики? Однорічний мого чоловіка організував равликову ферму на багато гектарів. Вже кілька років він вирощує їх і відправляє на експорт в Європу. Іван часто бував в гостях у нього і також надихнувся цією ідеєю.

Він планував, щоб страви з равлика продавались в синовому ресторані в Східниці», — каже Світлана Прибило. Вона планувала у перший сезон зібрати 10 тонн равликів, вдалося 7,5 тонн — це непоганий результат, як для початку. Але чоловік Світлани Іван, на жаль, цього не побачив — він помер від крововиливу після отриманої контузії на полі бою минулого року.

Попри страшне горе, яке принесла війна в родину Світлани Прибило, вона знайшла в собі сили розвивати равликову ферму. Дружина та невістка Івана відправили проект створення равликових гастротури на конкурс #Варто «Робити Своє». Вони виграли грант від організаторів «МХП-Громаді» та УВФ Мінветеранів. Завдяки гранту родині цюгоріч вдалося значно розширити площі висадки равлика. Зараз у планах — розвивати гастротуризм, створити місце, яке можуть відвідати батьки з дітьми, провести час на природі, а також спробувати равликів на смак. Уже скоро на равликову ферму прийдуть перші гості-туристи й мрія полегло Івана житиме далі.

ПІДТРИМКА МОЛОДІ ЯК СЛУЖІННЯ

ЯК ЗАВДЯКИ ГРАНТОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СВЯЩЕННИК ПАВЛО ГОРАЙ РОЗВИВАЄ ГРОМАДУ БІЛОГІР'Я

Священник Павло Горай з Хмельниччини почав займатися грантовою діяльністю, ще коли це не було мейнстрімом. За 15 років отець Павло написав близько 100 проектів для розвитку селища Білогір'я. Уже не вперше проект його громадської організації виграв в конкурсі соціальних проектів «Час діяти, Україно!». Павло Горай став настоятелем монастиря і парафії в Білогір'ї у 2007 році. Одразу розпочав активно працювати з молоддю, тоді і виникла ідея використати приміщення монастиря, відремонтувавши його для створення дитячого будинку сімейного типу.

Щоб втілити задум, перші кошти, 22 тис. євро, вдалося отримати від німецького посольства. Паралельно шукали ресурси на створення простору для розвитку місцевої молоді. Нині в просторі є конференц-зала, музична та ігрова кімнати. Щотижня тут проводяться молодіжні зустрічі, тренінги, кіноперегляди та екскурсії.

Щоб розширити можливості у залученні грантодавців, разом з однодумцями створили благодійний фонд «Ростемо разом». Його очолив сам Павло Горай. Отець Павло розповідає, що велика війна внесла свої корективи: «У більшості приміщень молодіжного простору зараз приймаємо вимушених переселенців.

Павло Горай, священник, переможець конкурсу «Час діяти, Україно!»

Ми змогли у партнерстві з іншими фондами підтримати близько 2000 переселенців та допомогати ЗСУ».

У 2021 році благодійний фонд «Ростемо разом» завдяки участі в конкурсі соціальних проектів «Час діяти, Україно!» виграв грант на обладнання кіноконференційної зали, яка стала ще одним місцем для зустрічей молоді. Цього року перемогу отримав проект «Мандрівка, що зцілює», який допоможе більше об'єднати громаду, активну молодь, ветеранів і спільно реалізувати проекти на користь громади.

Отець Павло підсумовує: «Підтримка і розвиток молоді — це моє служіння».

Громаді

ПОСІВНИЙ КАЛЕНДАР НА 2024 РІК

КРАЩИЙ ЧАС ДЛЯ ВИСІВУ ТА ПОСАДКИ РОСЛИН

НАЗВА КУЛЬТУРИ	ЛЮТИЙ	БЕРЕЗЕНЬ	КВІТЕНЬ	ТРАВЕНЬ	ЧЕРВЕНЬ
ЗЕЛЕНЬ, САЛАТ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
ОГРКИ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
ПОМІДОРИ, ФІЗАЛІС	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
БАКЛАЖАНИ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
КАВУН, ДИНЯ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
ПЕРЕЦЬ (ГОСТРИЙ, СОЛОДКИЙ)	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
КАБАЧКИ, ПАТИСОНИ, ГАРБУЗИ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29,30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27,30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
РЕДИС, РЕДЬКА, ДАЙКОН	9, 11-14, 16, 17	9, 11-13, 15-17, 20	7-9, 11-13, 16-17	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 11, 14, 15, 27
КАРТОПЛЯ, ТОПІНАМБУР, БАТАТ	9, 11-14, 16, 17	9, 11-13, 15-17, 20	7-9, 11-13, 16-17	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 11, 14, 15, 27
МОРКВА, БУРЯК	9, 11-14, 16, 17	9, 11-13, 15-17, 20	7-9, 11-13, 16-17	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 11, 14, 15, 27
ЦИБУЛЯ	9, 11-14, 16, 17	9, 11-13, 15-17, 20	7-9, 11-13, 16-17	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 11, 14, 15, 27
КВАСОЛЯ, ГОРОХ, БОБИ	9, 11-14, 16, 17	9, 11-13, 15-17, 20	7-9, 11-13, 16-17	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 11, 14, 15, 27
КАПУСТА (ЦВІТНА, БІЛОГОЛОВА)	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29, 30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27, 30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
ПЕТРУШКА І СЕЛЕРА КОРЕНЕВА	9, 11-14, 16, 17	9, 11-13, 15-17, 20	7-9, 11-13, 16-17	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 11, 14, 15, 27
ПОЛУНИЦЯ, СУНИЦЯ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29, 30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27, 30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29, 30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27, 30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
КВІТИ З НАСІННЯ	1-3, 21, 24-26, 28	1-3, 6, 24-27, 29, 30	3-5, 21, 26, 30	1-4, 20-24, 27, 30	1-3, 10, 20, 24, 28-30
ДЕРЕВА, КУЩІ		1-3, 6, 24-27, 29, 30	3-5, 21-26, 30	1, 3, 4, 20-24, 27-30	1-3, 19, 20, 24, 28-30
НЕСПРИЯТЛИВІ ДНІ	5-7, 19, 20, 27	7, 21, 28	6, 19, 20, 27	5, 12, 19, 26	4, 8, 13, 17, 18, 25, 26

Залежно від фази Місяця і знаків зодіаку, деякі дні можуть бути сприятливими для росту і розвитку рослин, тоді як інші — менш вдалим. Ось посівний календар на 2024 рік, який допоможе вам планувати садові роботи.

СІЧЕНЬ:

3 1 січня до 6 січня — сприятливий час для висіву культур, що ростуть вгору.
3 18 січня до 19 січня — відмінний період для обробки ґрунту та роботи з кореневими овочами.

ЛЮТИЙ:

3 9 лютого до 12 лютого — час для висіву озимих зернових культур та листових овочів.

БЕРЕЗЕНЬ:

3 2 березня до 3 березня — відмінний час для висіву гірчиці, спеціальних трав та леґуміноз.

3 17 березня до 18 березня — сприятливі дні для висадки картоплі та інших коренеплодів.

КВІТЕНЬ:

3 9 квітня до 11 квітня — хороший період для висіву сільськогосподарських культур та городніх рослин.

3 26 квітня до 27 квітня — відмінний час для висіву бобових культур та овочів.

ТРАВЕНЬ:

3 8 травня до 9 травня — сприятливий період для садження садових дерев і кущів.

3 23 травня до 24 травня — відмінний час для висадки квітів та трюфельів.

ЧЕРВЕНЬ:

3 7 червня до 8 червня — час для висіву буряків та інших овочів для збирання коренів.

3 21 червня до 23 червня — сприятливі дні для сівби культур, які ростуть у висоту.

ЛИПЕНЬ:

3 6 липня до 7 липня — хороший період для садження картоплі та листових овочів.

3 21 липня до 22 липня — відмінний час для висадки трав та квітів.

СЕРПЕНЬ:

3 5 серпня до 6 серпня — сприятливі дні для висіву гірчиці, гороху та бобів.

3 20 серпня до 21 серпня — час для висадки груш, яблунь та інших садових дерев.

ВЕРЕСЕНЬ:

3 3 вересня до 4 вересня — хороший період для висіву багаторічних трав та квітів.

3 18 вересня до 20 вересня — відмінний час для садження ягідних кущів та часникових рослин.

ЖОВТЕНЬ:

3 3 жовтня до 4 жовтня — сприятливий час для висіву пшениці та інших зернових культур.

3 18 жовтня до 20 жовтня — час для сівби цибулі, сільськогосподарських культур та городніх рослин.

ЛИСТОПАД:

3 2 листопада до 3 листопада — відмінний період для висіву чорнушки та інших багаторічних трав.

ГРУДЕНЬ:

3 18 грудня до 20 грудня — хороший час для садження овочевих культур, квітів та трав.

Посівний календар на 2024 рік допоможе вам планувати садові роботи, обираючи найсприятливіші дні для висіву та посадки рослин. Пам'ятайте, що це лише загальні рекомендації, успішність вирощування також залежить від конкретних умов вашої ділянки та клімату вашого регіону.

РЕЦЕПТИ

ВІТАМІННИЙ ЧАЙ ВІД ШЕФ-БАРМЕНА ІРИНИ ФІЛЬ**ІНГРЕДІЄНТИ:**

Імбир — щоб отримати 25 г фрешу
 Листя м'яти
 Лимонний фреш — 25 г
 Апельсин — 25 г
 Мед — 25 г

Крок 1:

Готуємо імбирний фреш. Корінь імбиру ріжемо, додаємо води і подрібнюємо в блендері або на тертці. Маємо отримати 25 г фрешу. Наливаємо в заварний чайник.

Крок 2:

Додаємо 25 г лимонного фрешу.

Крок 3:

Додаємо свіже листя м'яти. Для більшого аромату листя можна розім'яти чи порвати.

Крок 4:

Додаємо нарізаний півкільціями апельсин. Розминаємо все мадлером (товкачиком). Додаємо меду.

Крок 5:

Наливаємо гарячої води, даємо настоятися і насолоджуємося напоєм, що зігриває не тільки тіло, але й душу.

ГОМІЛКИ З АПЕЛЬСИНАМИ І ЯБЛУКАМИ**ІНГРЕДІЄНТИ:**

Упаковка курячих гомілок ТМ «Наша Ряба»
 Яблука — 4 — 5 шт.
 Апельсин — 2 шт.
 Розмарин — гілочка
 Вершкове масло — невеликий шматочок

Перець чили — за смаком**Соевий соус** — за смаком**Мед, цукор** — за смаком**Крок 1:**

Розітріть духовку до 180 — 190 градусів в режимі «конвекція». Деко вкрийте шаром пергаменту для випікання.

Крок 2:

Зніміть з апельсинів цедру, змішайте з дрібно нарізаним перцем чили та медом. Влийте соевий соус та перемішайте. Змастіть маринадом курячі гомілки та перекадіть на деко.

Крок 3:

Поміж гомілок викладіть шматочки очищеного апельсина та яблук, додайте гілочку розмарину. Зверху посипте їх дрібною цукру та покладіть шматочок вершкового масла. Так гомілки карамелізуються і стануть неймовірно смачними.

Крок 4:

Відправте страву запікатися на 35 хв.

Крок 5:

Готові гомілки подавайте до столу гарячими, поливаючи цитриновим соусом, що утворився під час приготування.

2024 — РІК ЗЕЛЕНОГО ДЕРЕВ'ЯНОГО ДРАКОНА

ГОРОСКОП

У країнах Азії Дракон — наймогутніший знак. Покровитель наступного року символізує енергію та владу. Порівняно з іншими Драконами, Дерев'яний має делікатну та м'яку поведінку. Із символом 2024 року буде значно простіше порозумітися й дійти компромісів. Згідно з китайськими традиціями символ року є втіленням чоловічого початку Ян, який підпорядковує світ своїй волі. Рідна стихія Дракона — Земля, що символізує стабільність та надійність.

Овен (21 березня — 20 квітня)

2024 буде позитивним періодом для Овна. Навіть виклики і труднощі принесуть нові знання та зрілість.

Телець (21 квітня — 21 травня)

Тельці матимуть новий досвід та досягнення в 2024 році як в особистому, так і в професійному житті. Також це буде сприятливий період у фінансовому плані.

Близнюки (22 травня — 21 червня)

2024 рік благословить Близнюків дивовижною удачею, чудовими стосунками і, можливо, новою професійною роллю.

Рак (22 червня — 22 липня)

3 квітня для Раків почнеться чудовий період, коли ви відчуєте поступовий прогрес у професійному та особистому житті.

Лев (23 липня — 23 серпня)

Леві мають можливість втілити свою давню мрію. Та майте терпіння: імпульсивні дії чи рішення можуть спричинити проблеми. Якщо будете обачними, чекайте на конструктивні зміни.

Діва (24 серпня — 22 вересня)

На вас чекають дуже особливі приємні новини в особистому житті. Але, можливо, доведеться важко боротися, щоб досягти бажаного результату в кар'єрі та фінансах. Не забувайте про самодисципліну.

Терези (23 вересня — 23 жовтня)

На початку року ваша кар'єра зростатиме. Це буде вдалий час для втілення бізнес-планів та отримання прибутку від попередніх інвестицій. Можлива щаслива зустріч з новим коханням. Але будьте готові і до складних ситуацій в особистому житті, не нехуйте перевірені часом стосунками.

Скорпіон (24 жовтня — 23 листопада)

Важка праця та дрібка удачі допоможуть Скорпіонам у 2024 році завершити тривалі проекти та давні завдання і вийти переможцями з найскрутніших ситуацій.

Стрілець (23 листопада — 21 грудня)

Чудовий шанс змінити своє життя. Приділіть увагу навчанню та творчості — рік сприятливий для саморозвитку та просування кар'єрними сходами.

Козеріг (22 грудня — 20 січня)

Вам може знадобитися переглянути свій фінансовий план, утримайтеся від запозичень. У стосунках з близькими пануватиме радість і гармонія.

Водолій (21 січня — 20 лютого)

Зірки сприятливо впливатимуть на ваше здоров'я, а також допоможуть вам підвищити свою ефективність у навчанні та освоєнні нового. Можливе збільшення заробітку.

Риби (21 лютого — 20 березня)

2024 принесе Рибам хорошу професійну репутацію, рівність з партнером/кою та дисциплінований підхід до фінансів.

